

En in het tweede geval schijnen we te meenen, dat we God bedriegen kunnen. Vrees doet ons menschelijk denken van de majesteit van onzen God.

Is het wonder, dat de liefde de vreeze buiten-sluit?

Ook hieraan kennen wij, of wij de liefde hebben, dat we tegen deze valsche vrees gaan vechten.

O, die vrees is menschelijk.

Wie zegt: „zoo ben ik nooit“, die kent zichzelf niet, en die kent zijn bange hart niet. Want, wanneer we niet staan in geloof, dan zijn de menschen zoo groot, en dan is Christus zoo ver; dan is de spot van de menschen iets verschrikkelijks en dan is het welgevallen van Jezus iets ongruipbaars.

Wanneer we niet in geloof ons buigen voor onzen God, dan kunnen we ons aan Hem niet overgeven; dan zien we enkel zijn toorn, en zijn recht, en dan gaan we ons verbergen. Zoo was al dadelijk het begin van Adam: zich verbergen. En dan weten we naar het schijnt zoo weinig. Dan sturen we onzen God weg, als Hij komt om inlichtingen bij ons te vragen door Zijn Woord en door onze conscientie.

En we zeggen steeds weer: we weten niet....

En toch, dat „ik weet niet“ geeft geen vrede. Vrede vinden we, wanneer we op Gods vraag zeggen: Heere, ik weet alles van mezelf.

En dan leert onze God ons in Zijn genade eraan toe te voegen: maar, Heere, ik weet ook alles van mijn Jezus.

J. WATERINK.

KERKELIJK LEVEN.

Reformatie in de prediking.

IV.

Het resultaat van onze enquête. II.

In ons vorig artikel deelden wij reeds mee, dat verschillende deelnemers oordeelden, dat reformatie in de prediking niet tot het beoogde doel zal leiden, indien er ook geen reformatie komt in het hooren.

Menige rake opmerking wordt in dit verband gemaakt.

Zoo schrijft een lid eener groote-stads-kerk over het merkwaardige verschijnsel, dat het in zijn gemeente herhaaldelijk is voorgekomen, dat gewoonlijk gedurende een half jaar na de intrede van een nieuwen predikant alle kerken voor hem te klein zijn, dat daarna het gehoor gaandeweg slinkt, totdat de eens zoozeer gezochte voor een beschaamd gering aantal menschen moet preeken. Zijn de preeken veranderd, vraagt hij. En hij antwoordt: de predikant is zich daarin in den regel gelijk gebleven. Is hij misschien uitgepreekt, informeert hij verder. Ook dit moet hij ontkennen. Hij kan de fout nergens anders vinden dan bij de hoorders, die beweeglijke menschen zijn en bijna voortdurend in overdrijving leven. Zij loopen eerst over-dreven met een prediker weg. Zij houden hem voor een redenaar van de eerste grootte, terwijl hij vluchtige kennismaking reeds blijkt, dat hij, welke ook zijn kwaliteiten zijn, geen orator kan worden genoemd. Maar straks slaat dat om. Zij vinden hem saai en vervelend, zijn stem is geen-wend, zijn voordracht houterig of molenwiekerig. Zij waren eerst blind voor zijn gebreken en worden daarna blind voor zijn deugden. Enkele predikanten deelen schijnbaar blijvend in hun gunst. Schijnbaar, want als er een nieuwe komt volgen zij die na, totdat zij ook hem afdanken en weer naar de oude begunstigten terugkeeren. Op die wijze is de begunstiging steeds ad interim. Deze inzender vindt reformatie in de prediking gewenscht, maar acht, dat vooraf de gemeente met bezemen moet worden gekeerd. Want zoo zegt hij, een gemeente, die de gezanten van den Koning zoo bejegt, heeft geen zegen te hopen. En al ware het, dat er reformatie in de prediking kwam, zij zouden zich niet laten gezegen. Als u mijn schrijven mocht opnemen, zoo voegt hij er aan toe; dan zal men in de kerk waartoe ik behoor wel zeggen: dat is zeker van een dominee, of van een dominees-zoon, -broeder, -vader. Maar ik heb geen verwanten onder de predikanten. Ik schrijf dit alleen

omdat ik zulke toestanden een schande vind voor God.

Zóó scherp als deze deelnemer zijn anderen in hun kritiek wel niet. Zij bepalen zich tot wenschen. De geloovigen moeten meer voor de predikanten bidden, minder op uiterlijke, dan op innerlijke kwaliteiten van de prediking letten, in hun eischen niet egoïstisch zijn, maar zich afvragen of de gemeente in doorsnee zulk een prediking noodig heeft, enz.

Eit één brief willen wij nog een gedeelte overnemen.

Hij is van iemand, wien het hanteeren van de pen niet vreemd valt.

„Van de arrogante gedachte: „ik zou voor mij een preek zóó wenschen en onze dominee zóó en zóó“, heb ik nog steeds een gruwel gehad.

Zulke beoordeeling van preeken is m.i. zonde. De zonde der Corinthiërs:

„Ik hou zooveel van Paulus, hij bracht me tot 't geloof — och dat allen preekten als hij“.

„Ik hou het met Apollon, 'n spreker eerste klas! kerel, daar zou je drie keer bij kerken — zoo een zou je naloopen — maar... onze dominee — nee hoor!“

„Ik ben voor Cefas, 'k moet niks van die nieuwig-heden hebben, och dat alle dominees, als hij, de oude termen en gebruiken in stand hielden“.

Zóó houdt de een van melk in z'n thee zonder suiker en 'n ander weer melk én suiker.... en verdere combinaties.

Zulke oordeelen zijn vleeschelijk. — En kinderachtig ook!

Ik denk dan vaak aan wat ik las omtrent de „Rompstanden“, door Jac. van Ginneken gepubliceerd in „De Nieuwe Taalgids“ 7e jg. pag. 1—15. In hoever het wetenschappelijk vast staat weet ik niet, maar 't is toch een zeer aannemelijke gedachte, dat leders persoonlijke rompsand ook invloed heeft op z'n eigen taal en ook weer invloed uitoefent op zijn keuze van geliefde sprekers of schrijvers. De prediker die mijn rompsand heeft, zal mij dan allicht eerder „eigen“ zijn dan een die een geheel ander type heeft.

Mag ik nu eischen, dat alle dominees nota bene in mijn rompsand gaan staan op den preekstoel, opdat ik er „smaak“ in zal hebben?

Of zou 't maar niet beter zijn, dat ik er 'n beetje voor ga zitten om 'n mij-niet-aantrekken-stijl en spraak te volgen?

Leerzaam is hier, dat Rutz, de vinder der Rompstanden, deze opmerkte bij zichzelf doordat hij bij het inschrijven van verschillende composities ook vanzelf verschillende rompsand ging aannemen. 't Was hem meeneus om in te dringen in den geest van de compositie, die hem eens niet aantrok — en toen lukte het.

Werkelijk helpt me dat wel eens als ik een spreker slecht volgen kan „met smaak“ — dat ik er eens voor ga zitten om te hooren — en dan gaat de rompsand aansluiten, ook al heeft men er nooit van gehoord.

Aan zulke „bijkomstige“ dingen — ze zijn er honderden — kan het liggen, dat „men“ er „weinig aan heeft“.

Die laatste uitdrukking geeft nog weer een subjectieve moeilijkheid bij al die objectieve kleinigheidjes, die ons hinderen kunnen. Want dat we er „wat aan moeten hebben“ persoonlijk, dat we streeling des gemoeds; dat we er stichting in den zin der moderne devotie van moeten hebben, ja, dat is een zware en onrechtvaardige eisch.

God zendt Zijn dienaren dáár niet voor.

Moet je in een retraitiehuis gaan, Roomsche worden, of modern. God zendt ze, opdat ze de Gemeente zouden stichten — opbouwen in 't geloof.

En nu kan ik me voorstellen, als ik prediker was, en de menschen zelden „wenschen“ tegen me:

die dominee met z'n zware haastem hoor ik zoo graag.

die dominee heeft me „bekeerd“.

die dominee is nog van 't oude slag, aparte „toe-passing“.

die ontmoet me al door de manier waarop hij 't woord „zonde“ uitsprekt (historisch).

die kan ik zoo goed volgen, zoo helder doorgedacht, die is zoo aardig in den omgang, zoo'n zachte man,

die daar heb ik zooveel aan, zoo innig.

die is heelemaal niet „vijandig“ tegen andere kerken.

die is 'n knappe fijne kerel, thuis in de letterkunde tot 't laatste jaar, enz.

dat me dat heel niet schelen kon en.... boos zou maken als ze dan van mij dat alles ook zouden „wenschen“, als ware dat voor mij ook „wenschelijk“, maar niet te volbrengen natuurlijk.

Dat verlamt of irriteert.

En wanneer ik dan in 't besef mijner gebreken bij 't werk nog zóóke „wenschen“ moest aanhooren, zou me dat vaak neerdrukken.

Ik geloof waarlijk, dat deze laast en dit juk menig predikant plaagt en kwelt en hem den last van Christus en 't juk van onzen Heer zwaar schijnt te maken.

Mogen zij 't zien als menschen juk en last van menschen opgelegd en ten onrechte dan nog.

Gelukkig dat onze Koning zich niet stoort aan onze vleeschelijke „wenschen“, maar door Zijn Geest verscheidene gaven uideelt en Zijn arbeiders uitstoot in Zijn wijngaard — zooals ze zijn, met hun eigen stemgeluid, rompsand, voorkomen, talent, stijl, hun eigen manier van met de menschen om te gaan en.... zelfs.... hun eigen „gebreken“ (zooals we echt Humanistisch gewoon zijn die dingen in hun temperament en karakter te noemen, die niet strooken met onze idee van 'n model-dominée). Voor de dominees hebben wij nog vaak den braven-Hendriksen-maatstaf paraat.

Stel je voor een dominee, die uitvaart en schelden gaat in z'n ijver! O foei, zoo'n temperament! Was te maar wat anders geworden.

Voor mij is dat nog de vraag.

Was Calvijn niet zoo?

Sleepte hem de ijver voor des Heeren huis niet vaak verder dan hem lief was? En bekende hij niet kort daarna weer z'n schuld? Maar, hé!, had Calvijn geen dominee moeten worden?

Gelukkig, dat de Heere ze gebruikt, zooals ze zijn — en wie ze wou bakken naar eigen model van 't humanisme, moge er voor bewaard worden, dat hij z'n eigen baksel zou moeten eten.

't Is vaak gebeurd, dat de nieuwe dominee eerst „verbazend aardig“ was, „net getroffen voor ons clubje“.... en straks uit de conversatie lag om nietigheden.

'k Wou maar zeggen: 't gaat om de prediking des Woords. En niet om den dominee.

In alle toonaarden, op allerlei wijs: door zware basstemmen en schelle geluidjes; door volle klanken en pieperige stemmetjes; met lange uithalen als de Vaders van ± 1850 en kortaf; met schoonen zwier van nieuwgevormde moderne woordenreeksen en in dierbare tale Kanaäns; van lange, korte, smalle, breede, brildragende en ongebrilde, hooggekuifde en kaalhoofdige, krachtige en zwakke, grijze en jonge, blozende en bleeke; van losse en stijve, met witte das of zwarte, met toga of gekleede jaas gekleede menschen heb ik die prediking mogen hooren.

En ik weet heusch, nee heusch niet, welke soort mij het meest heeft onderwezen in de Schriften en opgebouwd in het geloof.

Hiermede stappen wij van dit onderwerp voorloopig af om ons te bepalen tot reformatie in de prediking.

LITERATUUR EN KUNST.

Een boek over Vlaanderens kunst en een brochure over Vlaanderens recht.

Eenigen tijd geleden promoveerde aan de Universiteit te Leuven onze landgenoot, de heer Th. Rutten, tot doctor in de Nederlandsche letteren.

In meer dan één opzicht was deze promotie iets bijzonders. 't Was de eerste maal, dat aan deze zoo lang uitsluitend Fransche Universiteit deze doctorstitel (die te onzent niet meer bestaat) werd verleend. 't Was ook voor het eerst, dat een Nederlander te Leuven op een Vlaamsch onderwerp promoveerde, een feit, dat groote belangstelling wekte in het Vlaamsche studenten-kamp en als een gelukkig keerpunt werd beschouwd in den nog altijd durenden strijd tusschen het Vlaamsch en het Fransch.

Voor al echter trok het de aandacht, dat de heer Rutten voor zijn dissertatie zich de behandeling van een der Vlaamsche schrijvers gekozen had en dan nog wel van een der meest bekende moderne auteurs, Felix Timmermans.

Velen immers zijn de meening toegedaan, dat over contemporaine geschiedenis geen wetenschappelijke studie mogelijk is, omdat men niet objectief-wetenschappelijk oordeelen kan. En dat geldt van de literatuurgeschiedenis zeker in niet mindere mate dan van politieke-of economische historie. Ten aanzien van het onderhavige onderwerp kwam daar nog bij, dat de Auteur in quaestie nog leeft en nog midden in zijn arbeid staat, zoodat zijn werk nog niet eens geschiedenis is. En eindelijk, dat de aard van Timmermans' geschriften, folkloristisch-vertellend, zoo weinig voor wetenschappelijk onderzoek zich leent (bij de promotie zelf werden deze bezwaren door een der opponenten dan ook te berde gebracht).

Geen we
motie bijz
ook in on
lezers hee
stelling gr
scheen on

Omdat e
geïnteresse
hen nader

Begrijpel
gegeven b
zelfs, dat
tracht we
van 't nage
zal men h
beoordelen
milieu, va
en zijn tijd
toetsen aan
dachten; o
bespreking
der schoon
gedachte, c
waarover h
wachte w
vindt hij di
milieu, zijn
perament e
schept vo
't leven, he
werk'. In
stof histori

Het kom
Wel is wa
stellen, die
stof niet h
wijze stellig
ontwikkelin
geven aan
materiaal,
stroominger
hebben ge
menging is
gelijk de
risch houdt
ernstig te
een pogen
aan den an
vele geve
en dat me
schijnselen,
openbaart.

Dr. Rutten
wegingen g
met wat in
studeeren v
van dat de
tot op deze
sche letterk
wilde hij de
sche kunst,
verstaan. D
op Timmer
na het alg
komen moe
ontrent Tin
ontwikkeling
geschriften
inzichten —
lijnen was
geplaatst zo
In overee
samengestel
over de Vla
mans' opvo
boeken.

Het eerste
nieuws. 't I
van de Vlaa
honderd jar
gene, die m
hoofdzak e
in de outw
Vlaanderen:
oorlogsch
anderde ge
doeling van
paleis, die

7) Uitg. van

Geen wonder dus, dat men zich voor deze promotie bijzonder interesseerde, in Vlaanderen, maar ook in ons land, waar Timmermans zijn meeste lezers heeft gevonden, dat men ook met belangstelling greep naar de dissertatie, toen deze verscheen onder den titel „Felix Timmermans“¹⁾.

Omdat ook onder onze lezers wellicht van die geïnteresseerden zullen zijn, willen we in dit artikel hen nader met dit boek in kennis brengen.

Begrijpelijkwijls heeft Dr Rutten de boven aangegeven bezwaren zelf óók gezien, zoo duidelijk zelfs, dat hij al aanstonds in zijn voorwoord ze tracht weg te nemen. „Zeker“ zegt hij, „t oordeel van 't nageslacht zal bezoeken zijn, maar ook dan zal men het werk, om 't rechtvaardig en goed te beoordelen, moeten zien in de lijst van leven en milieu, van geest en techniek van de Schrijver en zijn tijd; ook dan zal men de zienswijze moeten toetsen aan wat over Timmermans de tijdgenoten dachten; ook dan zal een zichzelf rechtvaardigende bespreking gebaseerd moeten zijn op de evidentie der schoonheid“. Dr Rutten gaat dus uit van de gedachte, dat er allerlei vaststaande waarden zijn, waarover het getuigenis der jaren niet hoeft afgewacht te worden. En ten aanzien van Timmermans vindt hij die waarden in diens „afkomst en kultuurmilieu, zijn opvoeding en gevoelsaanleg, zijn temperament en karakter, 't levensgevoel waaruit hij schept voor later tijd, zijn houding tegenover 't leven, heel zijn aard, zijn persoonlijkheid en zijn werk“. In het licht van deze alle wil hij dan zijn stof historisch beschrijven.

Het komt mij voor, dat dit standpunt juist is. Wel is waar zal de praktijk voor moeilijkheden stellen, die men bij een minder dichtbij-liggende stof niet heeft, maar in 't algemeen kan op deze wijze stellig wetenschappelijk worden gewerkt: een ontwikkelingsgeschiedenis kan objectief worden gegeven aan de hand van zorgvuldig bijeengebracht materiaal, ook al staat men zelf midden in de stroomingen, die op deze ontwikkeling hun invloed hebben geëffend. Het gevaar voor subjectieve inmenging is natuurlijk groot, maar, wanneer men, gelijk de Schrijver doet, de stofbehandeling historisch houdt, behoeft dat gevaar toch niet als zoo ernstig te worden beschouwd, dat men daarom een pogen als dit veroordeelen moet. En er is aan den anderen kant weer voordeel in, dat men vele gegevens op de werkelijkheid controleeren kan en dat men, zelf kind van den tijd, allerlei verschijnselen, waarin zich de geest van den tijd openbaart, veel beter kan begrijpen...

Dr Rutten heeft dan, door de aangegeven overwegingen geleid, zijn arbeid aangevat. Hij begon met wat inderdaad het begin moest zijn: een bestudeeren van de Vlaamsche literatuurgeschiedenis, van dat de Vlaamsche beweging begon (± 1830) tot op dezen tijd. Zoo immers kon hij de Vlaamsche letterkunde zien groeien, en dat was noodig, wilde hij de geestesgesteldheid der moderne Vlaamsche kunst, dat is dus ook die van Timmermans, verstaan. Daarna onderzocht hij de gegevens, die op Timmermans zelf betrekking hebben: dat was, na het algemeene, het bijzondere, waar hij toe komen moest; hij ging dus na wat hij vinden kon omtrent Timmermans' jeugd, opvoeding, onderwijs, ontwikkeling, enz. Eindelijk bezag hij Timmermans' geschriften in het licht van de aldus verkregen inzichten — en met de verbinding van deze hoofdlijnen was het kader gevormd, waarin zijn studie geplaatst zou moeten worden.

In overeenstemming met dezen opzet is het boek samengesteld. We lezen eerst eenige hoofdstukken over de Vlaamsche letterkunde, dan over Timmermans' opvoeding en ontwikkeling, daarna over zijn boeken.

Het eerste gedeelte brengt ons uiteraard weinig nieuws. 't Is heel beknopt, een resume eigenlijk van de Vlaamsche literatuurgeschiedenis der laatste honderd jaren, vrij moeilijk te volgen voor den gene, die met deze historie minder bekend is. In hoofdzaak onderscheidt de Schrijver drie fasen in de ontwikkeling der literaire bedrijvigheid in Vlaanderen: de 19e eeuwse periode, den vóór-oorlogsch en de openbaring in veelszins veranderde geestesgesteldheid na den oorlog. De bedoeling van deze behandeling is de plaats te bepalen, die Timmermans' werk in de Vlaamsche

letterkunde inneemt en de invloeden na te gaan, die op zijn vorming hebben ingewerkt. Maar heel duidelijk zijn de aanwijzingen niet. Ook gaat, naar mijn meening, Timmermans' werk veel meer direct terug op de eigenlijke Vlaamsche beweging, dan in deze hoofdstukken uitkomt.

Maar dan komt het gedeelte over Timmermans' eigen ontwikkeling en daarin vinden we allerlei interessante aanvullingen, op wat we reeds wisten uit zijn eigen „Rommekas“ en verschillende studiën over zijn persoon en werk. We zien hem als Lierschen volksjongen, levend in de atmosfeer van Lierke-Plezierke, die hij zelf zoo geestig geteekend heeft in „Schoon Lier“, als toevoerder van vaders aanschouwelijke verhalen, als bewonderaar van Streuvels en Omer K. de Laay.

Vervolgens vertelt de Schrijver uitvoerig van de overspannen verbeeldingen uit Timmermans' eerste artistenjaren, onder den invloed van allerlei vrienden en van eigen onbevredigdheid. Ook hier levert hij welkome aanvullingen op wat Timmermans zelf daarover heeft verteld. Vooral is het de verdienste van dit stuk, dat het duidelijk aantoonde de sporen van deze geestelijke omzwervingen in de geschriften, die uit deze periode dateeren.

En dan komt 't voornaamste van het boek: de toepassing van al het voorafgaande op Timmermans' werk, of anders, de analyse van Timmermans' boeken in het licht van de geteekende verhoudingen. Achtereenvolgens komen al de bekende werken aan de orde, van „Boudewijn“ en de „Schemeringen“ af, tot aan „De Pastoor uit den bloeienden Wijngaerd“ toe.

We kunnen in een kort artikel als dit natuurlijk niet bij alle onderdeelen stilstaan: 't is ons trouwens nu alleen te doen om de groote lijn van Dr Rutten's werk. Ieder boek wordt gesteld in het licht van Timmermans' ontwikkeling en van de omstandigheden, die hem bij het schrijven beheerschten, waardoor een veel duidelijker inzicht ontstaat in de beteekenis van zoo'n boek en ook een juiste maatstaf gegeven wordt voor beoordeling.

Afzonderlijk spreekt Dr Rutten over Timmermans' ongemeene visie, zijn taal, stijl en spelling, hij beschrijft Timmermans' literaire roem en tracht die te verklaren, en ten slotte voegt hij toe een waardevolle bibliografie van en over Timmermans' werk.

Met dit luttel overzicht van den inhoud moeten we volstaan. Het is trouwens voldoende, om te doen zien, welk een interessant werk ons Dr Rutten met deze dissertatie heeft gegeven, en ook om te motiveeren, wat onze conclusie is, dat hij in zijn opzet is geslaagd. Een afdoende Timmermans-studie is het natuurlijk niet, eenvoudig, omdat Timmermans nog „volop schept“, zooals de Schrijver zelf zegt. Maar een heel eind verder brengt toch dit boek ons wel, omdat het een goed-gemotiveerde ontleiding geeft van de Timmermansziel, die we in elk boek aantreffen, telkens met de bijzondere effecten, die juist zoo'n boek typeeren.

Tal van goede illustraties, meest foto-reproducties, verlevendigen den text.

In het historische gedeelte van Dr Rutten's boek wordt ook melding gemaakt van den strijd, die na den oorlog over de Vlamingen gekomen is, door het optreden van de regeering tegen het activisme. Wie de Vlaamsche literatuur van den modernen tijd bestudeert, komt ook voor die quaestie te staan en ervaart, dat ze ten nauwste verband houdt met de bestaansmogelijkheid van een zelfstandige Vlaamsche letterkunde. Daarom wijzen we in dit verband gaarne op de brochure, die de heer M. J. Leendertse gegeven heeft over deze zaak, „Een volk in nood“²⁾, naar aanleiding van den vijftigsten verjaardag van Dr Borms, die nu reeds tien jaren in de gevangenis boet voor zijn opkomen voor Vlaanderens recht.

In gesperde taal zet de Schrijver uiteen, waar het in dit geding eigenlijk om gaat. Het verwijt is tot de activisten gericht, „dat zij de hulp der Duitschers gebruiken, om te bevorderen hun eigen, dat is Vlaamsche belangen, welke hoofdzakelijk indruischen tegen den staat van zaken van voor den oorlog“. Dat verwijt nu wordt door den Schrijver aan de werkelijkheid getoetst. Hij toont aan,

dat het activisme beschouwd moet worden in verband met het Vlaamsche vraagstuk in zijn geheel, dat gedurende den oorlog in nieuwen, scherpere vorm op den voorgrond is gekomen. Want, terwijl de Vlamingen hun leven offerden voor de zaak van het Belgische vaderland, werden ze in hun eigen belangen, hun taalrechten, onderdrukt. Vlaanderen, aldus de heer Leendertse, „vocht voor zijn eigen ondergang“. Want het hielp de zege bevechten voor Frankrijk, waarvan „Vlaanderen juist 't meest te duchten heeft voor zijn zelfstandige positie binnen 't Belgisch staatsverband“.

Deze situatie, die door de omstandigheden tot een tragedie geworden is, omdat een sympathiseeren met Frankrijks tegenstanders landverraad werd, wordt door den Schrijver in al haar bitterheid geteekend in het lot van een man als Dr Borms. En dan voert hij een pleidooi voor dezen martelaar, omdat zijn zaak ten slotte ook onze zaak is, want, zoo citeert de Schrijver een der voorvechters van Dr Borms „wat in België aan 't Vlaamsche volk geschiedt, geschiedt tegen Nederland“.

Kort en zakelijk, klemmend daar, waar het op klem aankomt, en geschreven met de warmte, die het besef van goed recht geeft, is deze brochure alleszins lezenswaard. Ze oriënteert den lezer in de netelige quaestie, die België verscheurt, en wekt belangstelling voor een zaak, die ter harte moet gaan allen, die zijn van Dietschen stam.

C. T.

HET BOEK VAN DE WEEK.

FATHER INDIA. a reply to MOTHER INDIA.

Daar ik onlangs een tweetal artikelen in deze rubriek gegeven heb over Mother India, waarin Mejuffrouw Katharine Mayo, de Amerikaansche reiziger, die Britsch-Indië tot object van onderzoek had gemaakt, spreekt van vreeselijke toestanden daar, voel ik me nu ook verplicht om hier iets te zeggen over het antwoord, dat de Brahman C. S. Ranga Iyer hierop ter verdediging van zijn vaderland en ter weerlegging van Miss Mayo heeft geschreven in zijn Father India.

En dan moet ik beginnen met te zeggen, dat het eerste gedeelte van Iyers boek mij zeer zwak schijnt. Hij volgt een methode, die sommige schooljongens ook toepassen: op een beschuldiging antwoorden ze niet met de weerlegging er van, maar wijzen op de fouten van den aanklager zelf. En helaas, deze methode is niet beperkt tot schooljongens. Men zegt wel eens, dat vooral de schoone sexe aan deze onlogische behandeling van zaken mank gaat, maar hoe dit ook zij, dat ook de mannelijke logica wel eens zoek is, blijkt o.a. uit dit boek van Ranga Iyer.

Want dat er in de United States, het vaderland van Miss Mayo, afkeurenswaardige toestanden zijn, vooral op het gebied van het sexuele leven, bewijst natuurlijk niet in het allerminst, dat het in Britsch-Indië minder erg zou wezen, dan de Amerikaansche het in haar werk voorstelt.

Als verdediging van Indië is dit eerste gedeelte dan ook als mislukt te beschouwen.

Wat niets afdoet van het feit dat, door te wijzen op de gegevens van den Amerikaanschen jeugd-rechter Lindsey, zooals hij die heeft neergelegd in zijn boek Revolt of Modern Youth, de Brahman Ranga Iyer ons wel schaamrood kan maken over onze Westersche „beschaving“.

Hetwelk, al zegt het niets ter refutatie van Mother India, toch zijn nut kan hebben in een andere richting: om te maken dat de Miss Mayo's in Amerika en onder ons niet al te hoog van den toren zouden blazen in het vallen van een oordeel over andere volken.

En wel kan Ranga Iyer ons bescheidenheid leeren, wanneer hij onze aandacht vestigt op de uitlatingen van rechter Lindsey.

Deze rechter, die kan bogen op een vijf en twintigjarige observatie van de Amerikaansche jeugd in zijn ressort — de stad Denver — en heel veel gesprekken met hen heeft gehad, waarin zij geheimen onthouden, die anders in den regel verborgen blijven, wijst vooral op de moderne dansen als oorzaak van de zedelijke verwording van de leerlingen der Middelbare Scholen.

De jonge meisjes veroorloven aan de jongens, die hun geven wat zij noemen „a good time“ bij het dansen, allerlei vrijheden, niet alleen om hen te omhelzen en te kussen, maar ook grotere intimiteiten.

„Tenminste vijftig percent“, zoo citeert Ranga Iyer rechter Lindsey, „die beginnen met pakken en kussen, beperken zich daartoe niet, maar gaan verder, en geven zich over aan andere sexuele vrijheden, welke tot dusver altijd als schandelijk ongepast gegolden hebben“.

„Deze familiariteiten, afgezien van het in het oog springende gevaar, dat ze zullen leiden tot andere dingen, zijn verantwoordelijk voor veel moei-

¹⁾ Feestreide voor Vlaanderen's recht op Dr Borms vijftigsten verjaardag, uitg. ten voordeele van het Borms-fonds door de Wereldbibliotheek te Amsterdam—Sloterdijk.

²⁾ Uitg. van J. B. Wolters' D. M., Groningen, Den Haag.